

Rendező algoritmusok

Ionescu Klára

clara@cs.ubbcluj.ro

Rendezések

1. Összehasonlításon alapuló rendezések $O(n^2)$:

- 1.a. Egyszerű felcseréléses rendezés
- 1.b. Minimumkiválasztásos rendezés
- 1.c. Buborékos rendezés (*bubblesort*)
- 1.d. Beszűrő rendezés (*insertsort*)
- 1.e. Számlálva szétoztó rendezés (válogatás)

2. Lineáris rendezések $O(n)$:

- 2.a. Láda rendezés (*binsort*)
- 2.b. Számjegyes rendezés (*radixsort*)

3. Oszd meg és uralkodj módszert alkalmazó rendezések $O(n \log n)$:

- 3.a. Gyorsrendezés (*quicksort*)
- 3.b. Összefésülő rendezés (*mergesort*)

Bevezetés

Legyen az $(a_1, a_2, \dots, a_n)$ sorozat.

Rendezett sorozat: a bemeneti sorozat olyan $(a_1', a_2', \dots, a_n')$ permutációja, amelyben
 $a_1' \leq a_2' \leq \dots \leq a_n'$.

D. Knuth „A számítógép programozásának művészete” című könyvében, (III. kötet:
Keresések és rendezések)

33 rendező algoritmust ír le...

Stabil és helyben rendezés

Definíció

Egy rendezésről azt mondjuk, hogy **helyben** (*in place*) rendez, ha konstans méretű pluszmemóriát használ, vagyis memóriabonyolultsága $\Theta(1)$.

Definíció

Egy rendezésről azt mondjuk, hogy **stabil**, ha az egyenlő kulcsú elemek ugyanolyan sorrendben szerepelnek a rendezett sorozatban, mint az eredetiben. Ennek akkor van jelentősége, ha nem csak a kulcsokat kell rendezni, hanem más a kulcsokhoz „kötött” adatokat is.

Buborékrendezés

- A rendezés során ellenőriznünk kell az elemek sorrendjét.
- A sorozat akkor rendezett, ha $a_1 \leq a_2 \leq \dots \leq a_{n-1} \leq a_n$.
- **Páronként** hasonlítjuk össze az elemeket, és ha a sorrend nem megfelelő, akkor az illető két elemet **felcseréljük**.
- **Ha volt csere**, a vizsgálatot újrakezdjük.
- Az algoritmus véget ér, ha az elemek páronként a megfelelő sorrendben találhatók, vagyis a sorozat rendezett.
- A buborékrendezés *helyben* dolgozik (a bemeneti sorozaton kívül csak néhány segédváltozóra van szükség) és stabil (ha megjelölnénk például, az első 9-est *-gal, a másodikat **-gal, a rendezett sorozatban egymás után következnének)

Példák

a) Legyen a következő sorozat:

2, 3, 5, 9, 10

$\leq \leq \leq \leq$

Az ellenőrzés végeredményeként kiderül, hogy a sorozat rendezett.

b) Ha a következő sorozatot kell rendezni:

2, 3, 5, 10, 9

$\leq \leq \leq \geq$

Csak az utolsó két szám nincs megfelelő helyen.

Ha felcseréljük ezt a két számot:

2, 3, 5, 9, 10

$\leq \leq \leq \leq$

Egyetlen csere után rendezett sorozathoz jutottunk.

Példa

c)

5, 2, 3, 10, 9

$\geq$

Miután felcseréljük az 5-öst a 2-sel, a sorozat a következőképpen alakul:

2, 5, 3, 10, 9

$\leq \geq$

Felcseréljük az 5-öst a 3-sal:

2, 3, 5, 10, 9

$\leq \leq \leq \geq$

Felcseréljük a 9-et a 10-sel:

2, 3, 5, 9, 10

$\leq \leq \leq \leq$

Ezen példa alapján úgy tűnik, hogy egyszeri bejárás és a megfelelő cserék után a sorozat rendezetté vált.

Példa

10, 9, 2, 3, 5

$\geq$

9, 10, 2, 3, 5

$\geq$

9, 2, 10, 3, 5

$\geq$

9, 2, 3, 10, 5

$\geq$

9, 2, 3, 5, 10

$\geq$

Egyszeri bejárás után a sorozat
nem rendezett.

2, 9, 3, 5, 10

$\geq$

2, 3, 9, 5, 10

$\geq$

2, 3, 5, 9, 10

Vége a második bejárásnak is.

„Nem biztos”, hogy a sorozat rendezett...

2, 3, 5, 9, 10

A harmadik ellenőrzés után eldönthetjük,
hogy a sorozat rendezett.

Algoritmus buborékRendezés_1(n , a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Ismételd

rendben $\leftarrow igaz$

Minden $i = 1, n - 1$ végezd el:

Ha $a_i > a_{i+1}$ akkor

id $\leftarrow a_i$

$a_i \leftarrow a_{i+1}$

$a_{i+1} \leftarrow id$

rendben $\leftarrow hamis$

vége(ha)

vége(minden)

ameddig rendben

// kilépünk, ha nem volt csere

Vége(algoritmus)

Optimalizálás

Észrevételek

- A sorozat első bejárása után **legalább az utolsó elem a helyére kerül!**
  - A ciklusmag minden újabb végrehajtása után, jobbról balra haladva **újabb elemek kerülnek a megfelelő helyre!**
- ⇒ Ha az első lépésnél az ***i*** ciklusváltozó ***n – 1***-ig nő, akkor a következő lépésekben ez a felső határ legalább **1-gyel csökkenthető.**

Algoritmus buborékRendezés_2(n , a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

$nn \leftarrow n - 1$

Ismételd

$rendben \leftarrow igaz$

Minden $i = 1, nn$ **végezd el:**

Ha $a_i > a_{i+1}$ **akkor**

$rendben \leftarrow hamis$

$felcserél(a_i, a_{i+1})$

vége(ha)

vége(minden)

$nn \leftarrow nn - 1$

ameddig $rendben$

Vége(algoritmus)

Újabb észrevétel

- Az is előfordulhat, hogy a sorozat végén levő elemek már a megfelelő sorrendben vannak, és így azokat már nem kell rendeznünk.
- Észrevesszük, hogy ***elegendő a sorozatot csak az utolsó csere helyéig vizsgálni.***

Algoritmus buborékRendezés_3(n , a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

$k \leftarrow n$

Ismételd

$nn \leftarrow k - 1$

$rendben \leftarrow igaz$

Minden $i = 1, nn$ **végezd el:**

Ha $a_i > a_{i+1}$ **akkor**

$rendben \leftarrow hamis$

        felcserél(a_i, a_{i+1})

$k \leftarrow i$

// az utolsó csere helye

vége(ha)

vége(minden)

ameddig $rendben$

Vége(algoritmus)

Következtetések

Elegendő a sorozatot csak az első és az utolsó csere helye között vizsgálni.

Megjegyzések

- Ha a sorozat sok elemet tartalmaz, a buborékrendezés, még a fenti javításokkal sem tartozik a hatékony rendezési módszerek közé. Átlagos bonyolultsága: **$\Theta(n^2)$**
- Ha a sorozat már eleve rendezett, akkor ***egyetlen bejárás után az algoritmus véget ér***, de gyors akkor is, ha a sorozat csak „majdnem” rendezett; a legjobb eset időbonyolultsága: **$\Omega(n)$**
- ***Ha a sorozatot bejárjuk fordított irányban, és – az előbbi algoritmust a csökkenő rendezés érdekében alkalmazzuk, tovább javítható a futási idő!***

```
Algoritmus buborékRendezés_4(n, a):                                // koktélrendezés
    régiBal ← 1                                                    // a vizsgálandó sorozat bal széle
    régiJobb ← n - 1                                              // a jobb szél indexe
    Ismételd
        rendben ← igaz
        jobb ← 0                                                  // az utolsó csere helye
        Minden i = régiBal, régiJobb végezd el:
            Ha  $a_i > a_{i+1}$  akkor
                rendben ← hamis
                felcserél( $a_i$ ,  $a_{i+1}$ )
                Ha  $i > jobb$  akkor
                    jobb ← i                                        // megjegyeztük az utolsó csere helyét
                vége(ha)
        vége(ha)
    vége(minden)
```

```
Ha nem rendben akkor                                // volt csere
    régiJobb ← jobb                                // aktualizáljuk a régiJobb értékét
    bal ← n // a bal szél
    rendben ← igaz
    Minden i = régiJobb, régiBal, -1 végezd el:
        Ha  $a_i > a_{i+1}$  akkor
            rendben ← hamis
            felcserél( $a_i, a_{i+1}$ )
            Ha  $i < bal$  akkor
                bal ← i
            vége(ha)
        vége(ha)
    vége(minden)
    régiBal ← bal                                // aktualizáljuk a régiBal értékét
    vége(ha)
ameddig rendben
Vége(algoritmus)
```


Egyszerű felcseréléses rendezés

- Hasonlít a buborékrendezéshez
- ***De kötelezően elvégez minden páronkénti összehasonlítást.***
- Ha egy elempár sorrendje nem megfelelő, felcseréli őket.
- A külső ciklus következő lépését mindig az aktuális elemtől folytatja, mivel az első lépésben az első helyre a sorozat legkisebb eleme kerül, a második lépésben második helyre kerül az aktuális részsorozat legkisebb eleme és így tovább.

Algoritmus felcserélésesRendezés(n, a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $i = 1, n - 1$ végezd el:

Minden $j = i + 1, n$ végezd el:

Ha $a_i > a_j$ akkor

felcserél(a_i, a_j)

vége(ha)

vége(minden)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Számlálva szétosztó rendezés

- Minden elemet **összehasonlítunk** az összes többi elemmel
- **Megszámloljuk** (k -ban) azokat az elemeket, amelyek kisebbek mint a vizsgált elem.
- Így **meghatározzuk az illető elem sorszámát egy új - rendezett sorozatban**.
- Ha a feladat követelményei szerint a rendezett sorozat az eredeti tömbben szükséges, akkor az algoritmus végén a régi tömbváltozót **felülírjuk** a rendezett sorozatot tároló változóval.

Algoritmus válogatásosRendezés(n, a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $i = 1, n$ végezd el:

$k \leftarrow 0$

Minden $j = 1, n$ végezd el:

Ha $a_i > a_j$ akkor

$k \leftarrow k + 1$ *// megszámoljuk az a_i -nél kisebb elemeket*

vége(ha)

vége(minden)

$\text{rendezettSor}_{k+1} \leftarrow a_i$

// a_i a rendezett sorozat megfelelő helyére kerül

vége(minden)

Másol(a, rendezettSor)

// a rendezett sorozatot rámásoljuk az eredetire

Vége(algoritmus)

Megjegyzés

- Ez az algoritmus csak akkor alkalmazható, ha a sorozat csak *különböző* elemeket tartalmaz!
- Írjátok le az előbbi algoritmus azon változatát, amely akkor is alkalmazható, ha léteznek *azonos* értékű elemek is!

Megjegyzés

A fenti módszer hátrányai:

- csak különböző elemek esetén alkalmazható és
- memóriapazarló.

Kiküszöbölhetjük: a kiválasztott elemet az adott sorozaton belül a végleges helyére tesszük.

Minimum kiválasztásra épülő rendezés

- Növekvő sorrendbe rendezés esetén **kiválasztjuk a sorozat legkisebb elemét.**
- Ezt **az első helyre tesszük** úgy, hogy felcseréljük az első helyen található elemmel.
- A következő lépésben hasonlóan járunk el, de a minimumot a második helytől kezdődően keressük.
- A továbbiakban ugyanezt tesszük, míg a sorozat végére nem érünk.

Algoritmus minimumKiválasztásraÉpülőRendezés(n, a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $i = 1, n - 1$ végezd el:

ind_min $\leftarrow i$

Minden $j = i + 1, n$ végezd el:

Ha $a_{\text{ind\_min}} > a_j$ akkor

ind_min $\leftarrow j$

vége(ha)

vége(minden)

felcserél($a_i, a_{\text{ind\_min}}$)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Beszűrő rendezés

- A beszűrő rendezés hatékony algoritmus kis számú elem rendezésére.
- A beszűrő rendezés úgy dolgozik, ahogyan *bridzsezés* közben a kezünkben lévő lapokat rendezzük...
- A bemenő elemek *helyben* rendeződnek: a számokat az algoritmus az adott tömbön belül rakja a helyes sorrendbe, belőlük bármikor legfeljebb csak állandónyi tárolódik a tömbön kívül.

Algoritmus beszűrőRendezés(n , a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $j = 2$, n végezd el:

$\text{segéd} \leftarrow a_j$

$i \leftarrow j - 1$

Amíg $i > 0$ és $a_i > \text{segéd}$ végezd el:

$a_{i+1} \leftarrow a_i$

$i \leftarrow i - 1$

vége(amíg)

$a_{i+1} \leftarrow \text{segéd}$

// beszűrjük a_j -t az $a_{1..j-1}$ rendezett sorozatba

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Rendezések lineáris időben

A bemutatott algoritmusok $O(n^2)$ időben rendeznek n elemet.

⇒ időigényesek: ahhoz, hogy egy **1000** elemű sorozatot rendezzünk, körülbelül **1 millió összehasonlítást** végeznek.

- Közös tulajdonságuk: ***a rendezéshez csak a bemeneti tömb elemein történő összehasonlításokat használják.***
- A **lineáris** bonyolultságú algoritmusok nem az összehasonlítást használják a rendezéshez, hanem ***kihasználják a rendezendő sorozat bizonyos tulajdonságait.***
- ***Csak adott tulajdonságú sorozatokkal végezhetjük.***
  - Egy lineáris algoritmus az elemek számosságával arányos számú műveletet végez a bemenő adatokon: **1000** elem rendezéséhez $c \cdot 1000$ műveletet hajt végre, ahol c egy konstans.

Leszámláló rendezés (ládarendezés = binsort)

- Feltételezzük, hogy az ***n bemeneti elem mindegyike 1 és k közötti egész szám, ahol k egy egész szám.***
- Szükségünk lesz egy segéd tömbre:
- Az ***i*** -edik elem azt tartja nyilván, hogy ***$hány darab i -vel egyenlő elemet találtunk az eredeti tömbben.$***
- A lineáris feldolgozás után felülírjuk az eredeti tömb elemeit a segéd tömb elemeinek értékei alapján.

Megjegyzések

- k nem lehet túlságosan nagy, mivel *a segéd tömb mérete pontosan k lesz.*
- A rendezendő elemek értékeinek feltétlenül *sorszámozható típusú*aknak kell lenniük.
- Elégséges, ha az értékek egy bizonyos $[x, y]$ intervallumhoz tartoznak, azzal a feltétellel, hogy lehető legyen a segéd tömb indexelése x -től y -ig.

Algoritmus Leszámlálás(n, a):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $i = 1, k$ **végezd el:**

$\text{segéd}_i \leftarrow 0$

vége(minden)

Minden $j = 1, n$ **végezd el:**

$\text{segéd}_{aj} \leftarrow \text{segéd}_{aj} + 1$

vége(minden)

$q \leftarrow 0$

Minden $i = 1, k$ **végezd el:** *// két Minden egymásba ágyazva, de a*

Minden $j = 1, \text{segéd}_i$ **végezd el:** *// lépések száma n , mivel*

$q \leftarrow q + 1$ *// a segéd tömbnek k eleme van*

$a_q \leftarrow i$ *// ezeknek a segéd_i értékeknek összege n*

vége(minden)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Számjegyes rendezés (radixsort)

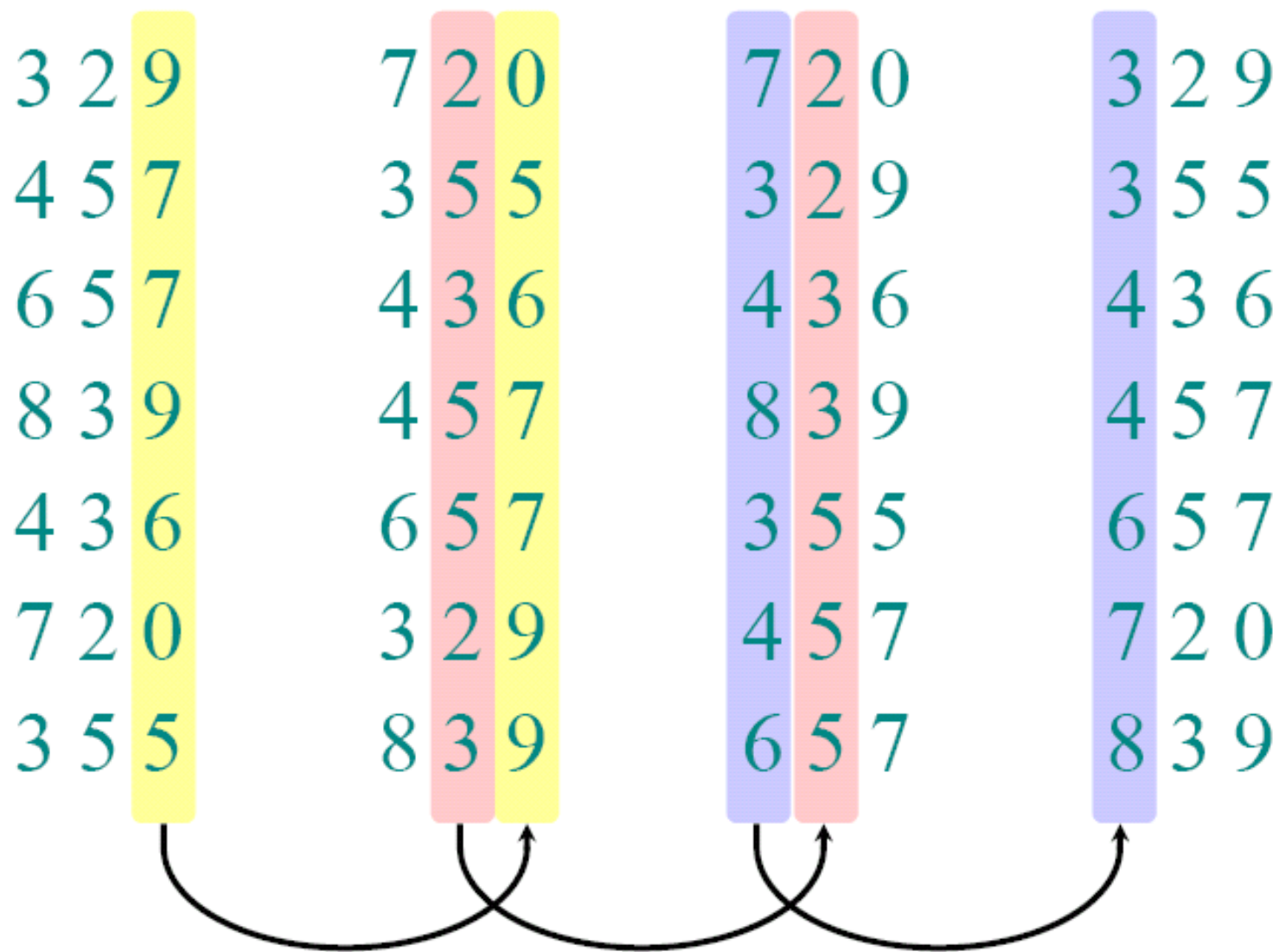
- Lyukkártya-rendező berendezéseknél használták.
- Lyukkártya: 80 oszlopa volt, minden oszlopban a 12 pozíció közül egy ki volt lyukasztva.
- A rendező-berendezés képes volt szétszítani a lapokat 12 dobozba, aszerint, hogy melyik pozíció volt kilyukasztva.
- Ezután a kártyákat összegyűjthették úgy, hogy az első pozícióban kilyukasztott lapok a második pozícióban kilyukasztott lapok felett legyenek, és így tovább.

Számjegyes rendezés

- Feltételezzük, hogy mind az n szám legtöbb d számjegyű lehet.
- Sorban dolgozzuk fel a számjegyeket jobbról balra, a legkevésbé fontos számjeggyel kezdve.
- Először rendezzük a számokat az **utolsó számjegyük alapján** úgy, hogy ha csak ezt a számjegyet tekintjük, növekvő sorrendet lássunk.
- Ezután a számokat **újra rendezzük a második legkevésbé értékes számjegyük alapján**.
- Ezt addig folytatjuk, ameddig a számokat mind a d számjegy szerint nem rendeztük.
- Fontos, hogy egy adott számjegy szerinti rendezés stabil legyen, hogy ne rontsuk el az addigi munkánkat.
- Decimális számjegyek esetén minden számnak 10 lehetséges számjegye van.

Példa

Algoritmus Számjegyes_Rendezés(a, n, d):

// Bemeneti adatok: az n elemű a sorozat, d a Legtöbb számjegy

// Kimeneti adatok: az n elemű rendezett a sorozat

Minden $i = 1, d$ végezd el:

stabil leszámplálással rendezzük az a tömböt az i-edik

számjegy szerint

vége(minden)

Vége(algoritmus)

STABIL Leszámláló (láda)rendezés

1. Ha a rendezendő adatok a kulcson kívül tartalmazzanak más adatokat is:

- **Bemenet:** $A[1..n]$, ahol $A_j \in \{1, \dots, k\}$.
- **Kimenet:** $B[1..n]$, A elemei rendezve.
- Átmeneti munkaterület: $C[1..k]$.

Algoritmus Leszámláló_Rendezés(n , A , B , k):

Minden $i = 1, k$ végezd el: *// k az A tömb legnagyobb eleme*

$C_i \leftarrow 0$ *// még nem találtunk egyetlen i értékű elemet sem*

vége(minden)

Minden $j = 1, n$ végezd el:

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ *// C_i az i értékű elemek száma*

vége(minden)

Minden $i = 2, k$ végezd el:

$C_i \leftarrow C_i + C_{i-1}$ *// i -nél kisebb és vele egyenlő elemek száma*

vége(minden)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

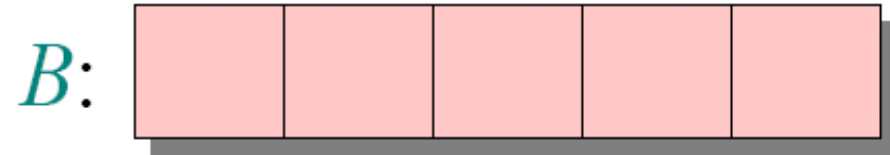
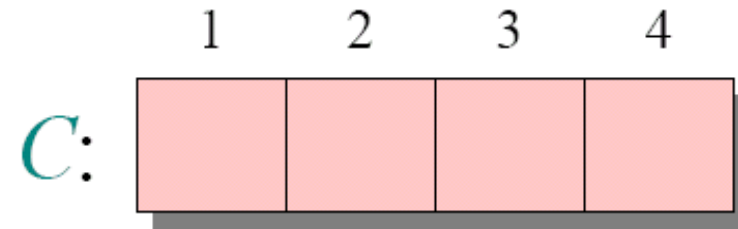
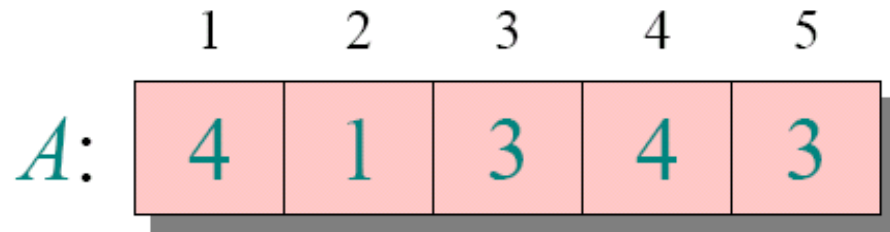
$B_{C_{A_j}} \leftarrow A_j$ *// $B = A$ rendezve*

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} - 1$

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Leszámláló rendezés (példa)

Leszámláló rendezés (példa)

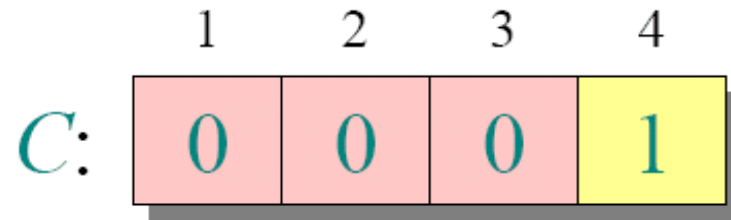
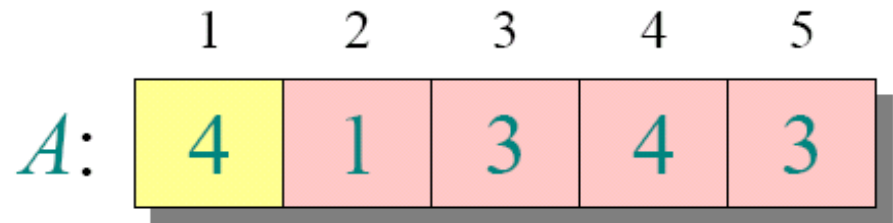
	1	2	3	4	5
<i>A</i> :	4	1	3	4	3

	1	2	3	4
<i>C</i> :	0	0	0	0

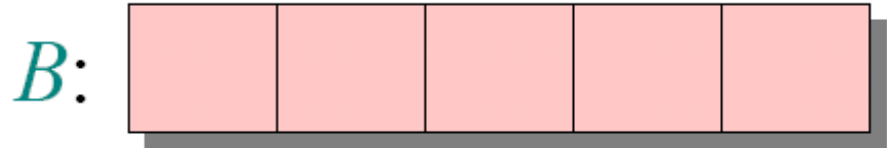
<i>B</i> :					
------------	--	--	--	--	--

Minden $i = 1$, k végezd el: *// k az A tömb legnagyobb eleme*
     $C_i \leftarrow 0$ *// még nem találtunk egyetlen i értékű elemet sem*
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

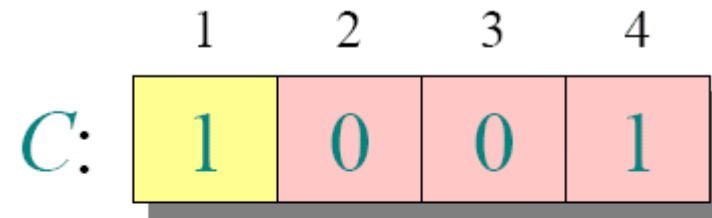
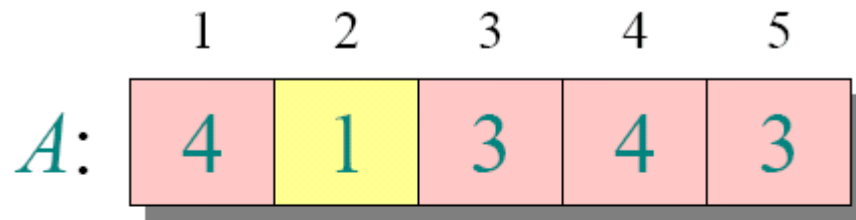
$j = 1$

Minden $j = 1, n$ végezd el:

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ // C_i az i értékű elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

$j = 2$

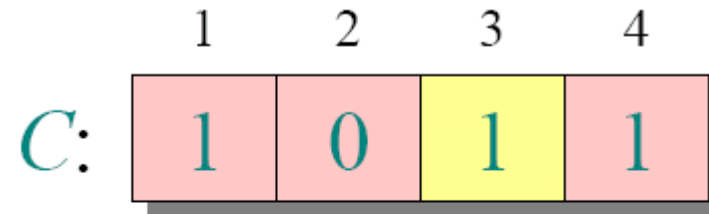
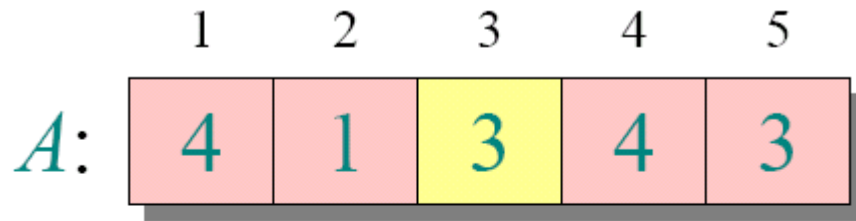

Minden $j = 1, n$ végezd el:

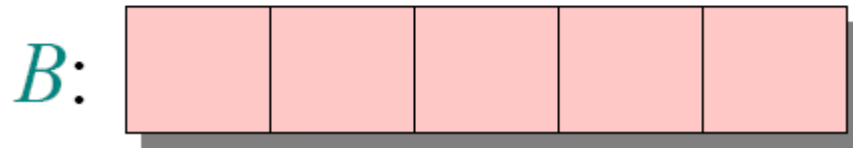
$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ // C_i az i értékű elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

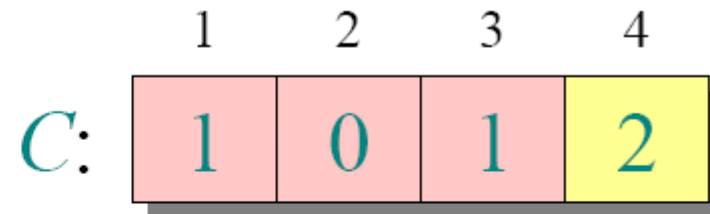
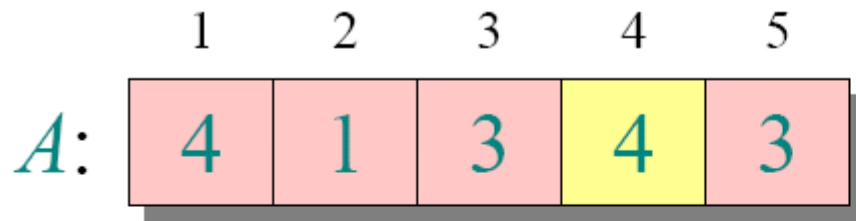
$j = 3$

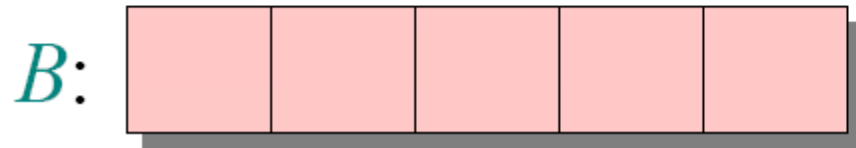
Minden $j = 1, n$ végezd el:

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ // C_i az i értékű elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

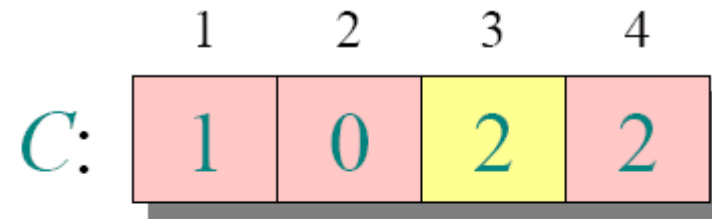
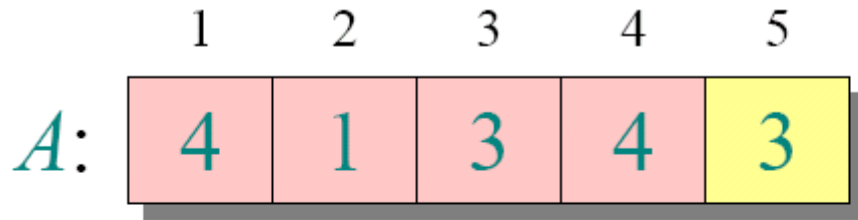
j = 4

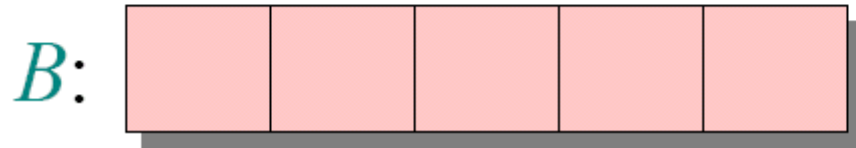
Minden $j = 1, n$ végezd el:

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ // C_i az i értékű elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

$j = 5$

Minden $j = 1, n$ végezd el:

$C_{A_j} \leftarrow C_{A_j} + 1$ // C_i az i értékű elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

	1	2	3	4	5
<i>A</i> :	4	1	3	4	3

	1	2	3	4
<i>C</i> :	1	0	2	2

i = 2

<i>B</i> :					
------------	--	--	--	--	--

<i>C'</i> :	1	1	2	2
-------------	---	---	---	---

Minden *i* = 2, *k* végezd el:

$C_i \leftarrow C_i + C_{i-1}$ // *i*-nél kisebb és vele egyenlő elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

	1	2	3	4	5
A :	4	1	3	4	3

	1	2	3	4
C :	1	0	2	2

B :					
-------	--	--	--	--	--

$i = 3$

C' :

1	1	3	2
---	---	---	---

Minden $i = 2$, k végezd el:

$C_i \leftarrow C_i + C_{i-1}$ // i -nél kisebb és vele egyenlő elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

	1	2	3	4	5
A :	4	1	3	4	3

	1	2	3	4
C :	1	0	2	2

B :					
-------	--	--	--	--	--

C' :

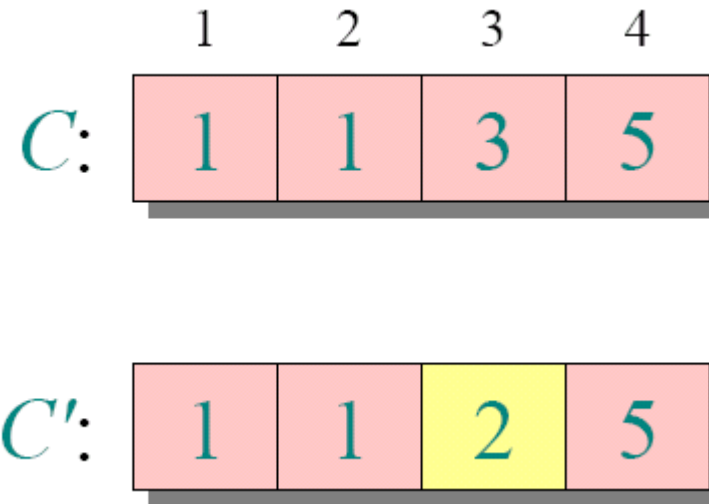
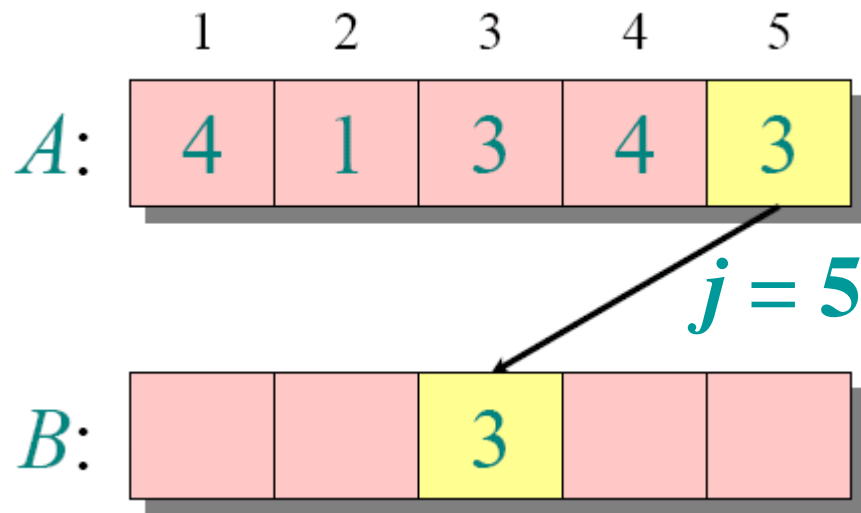
1	1	3	5
---	---	---	---

$i = 4$

Minden $i = 2$, k végezd el:

$C_i \leftarrow C_i + C_{i-1}$ // i -nél kisebb és vele egyenlő elemek száma
vége(minden)

Leszámláló rendezés (példa)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

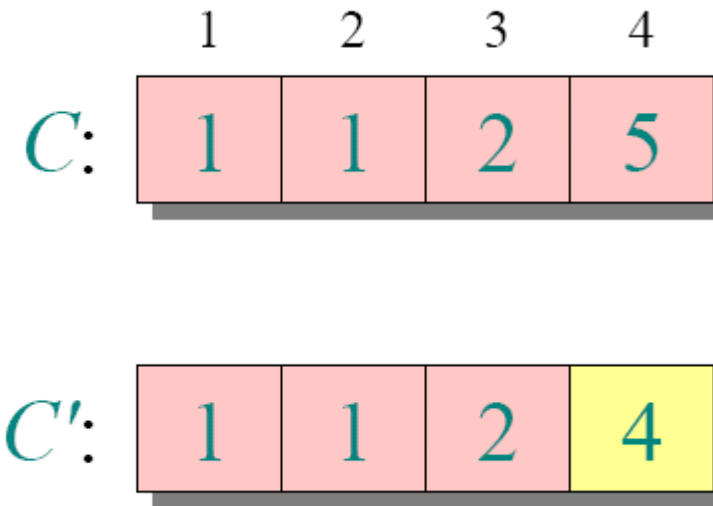
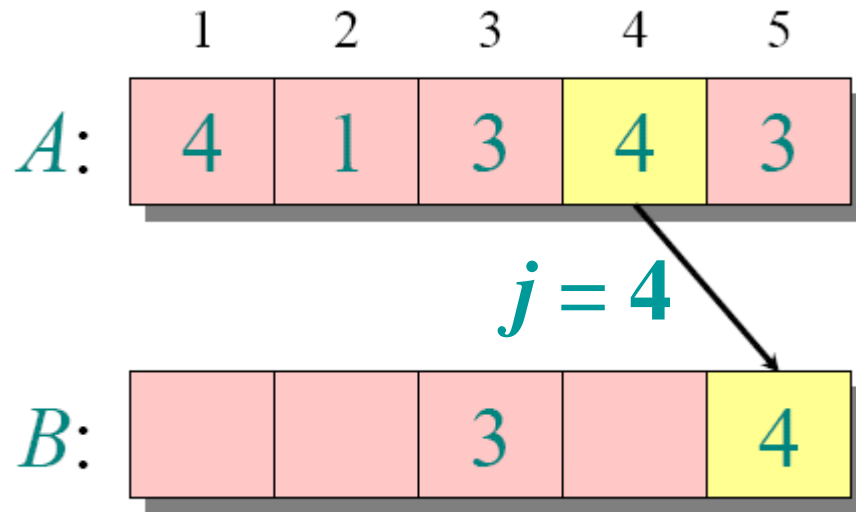
$B_{CAj} \leftarrow A_j$ // $B = A$ rendezve

$CAj \leftarrow CAj - 1$

vége(minden)

$A_5 = 3 \Rightarrow C_3 = 3 \Rightarrow B_3 = A_5$
és $C'_3 = 3 - 1 = 2$

Leszámláló rendezés (példa)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

$B_{CAj} \leftarrow A_j$ // $B = A$ rendezve

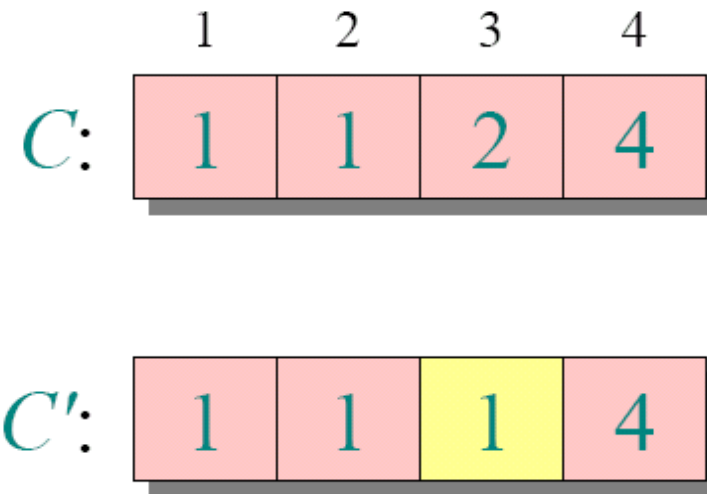
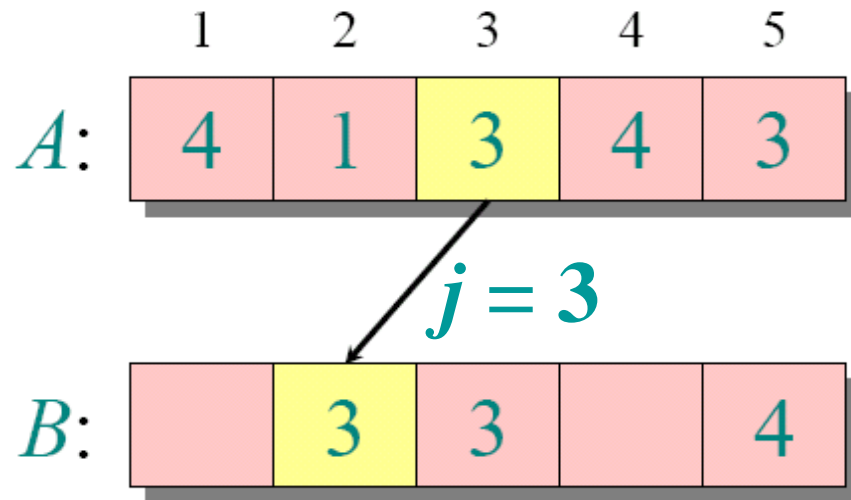
$C_{Aj} \leftarrow C_{Aj} - 1$

vége(minden)

$A_4 = 4 \Rightarrow C_4 = 5 \Rightarrow B_5 = A_4$
és $C'_4 = 5 - 1 = 4$

Leszámláló rendezés (példa)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

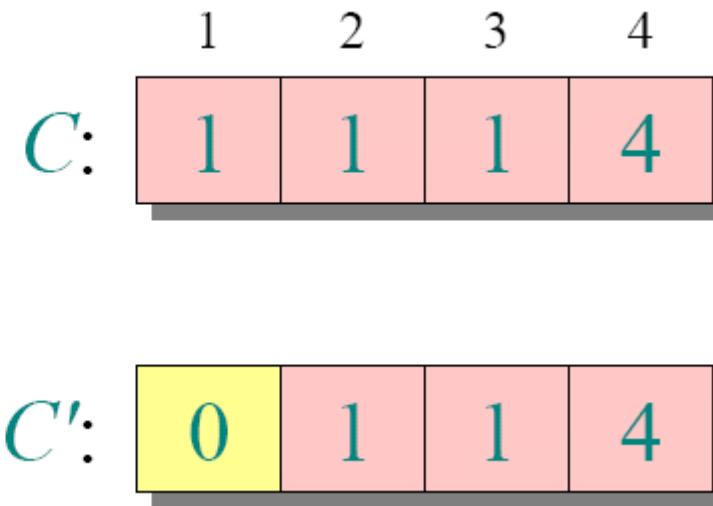
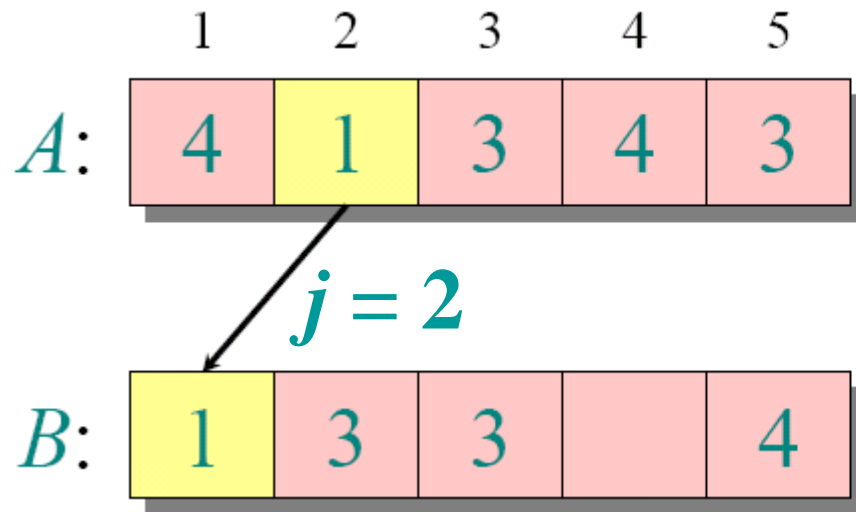
$B_{CAj} \leftarrow A_j$ // $B = A$ rendezve

$C_{Aj} \leftarrow C_{Aj} - 1$

vége(minden)

$A_3 = 3 \Rightarrow C_3 = 2 \Rightarrow B_2 = A_3$
és $C'_3 = 2 - 1 = 1$

Leszámláló rendezés (példa)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

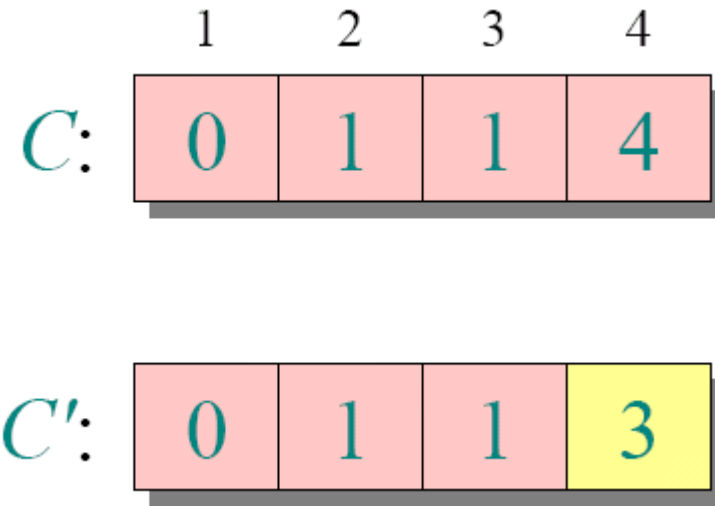
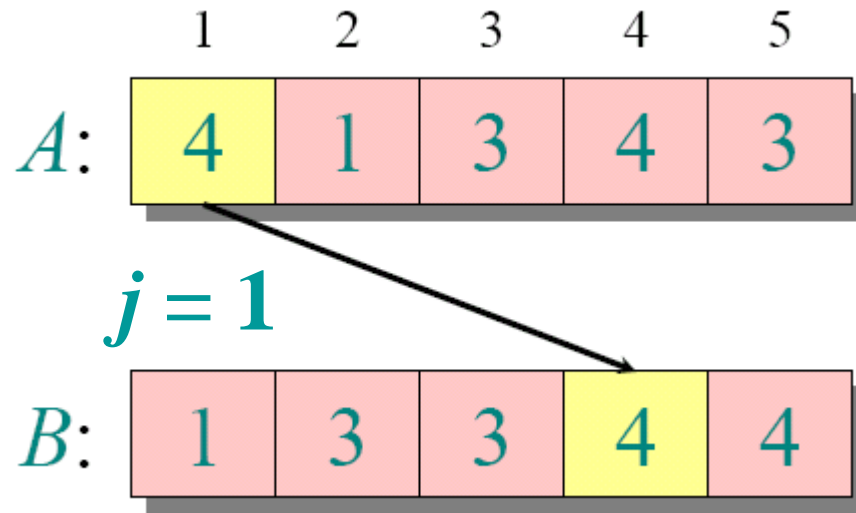
$B_{CAj} \leftarrow A_j$ // $B = A$ rendezve

$C_{Aj} \leftarrow C_{Aj} - 1$

vége(minden)

$A_2 = 1 \Rightarrow C_1 = 1 \Rightarrow B_1 = A_2$
és $C'_1 = 1 - 1 = 0$

Leszámláló rendezés (példa)

Minden $j = n, 1, -1$ végezd el:

$B_{CAj} \leftarrow A_j$ // $B = A$ rendezve

$C_{Aj} \leftarrow C_{Aj} - 1$

vége(minden)

$A_1 = 4 \Rightarrow C_4 = 4 \Rightarrow B_4 = A_1$
és $C'_4 = 4 - 1 = 3$

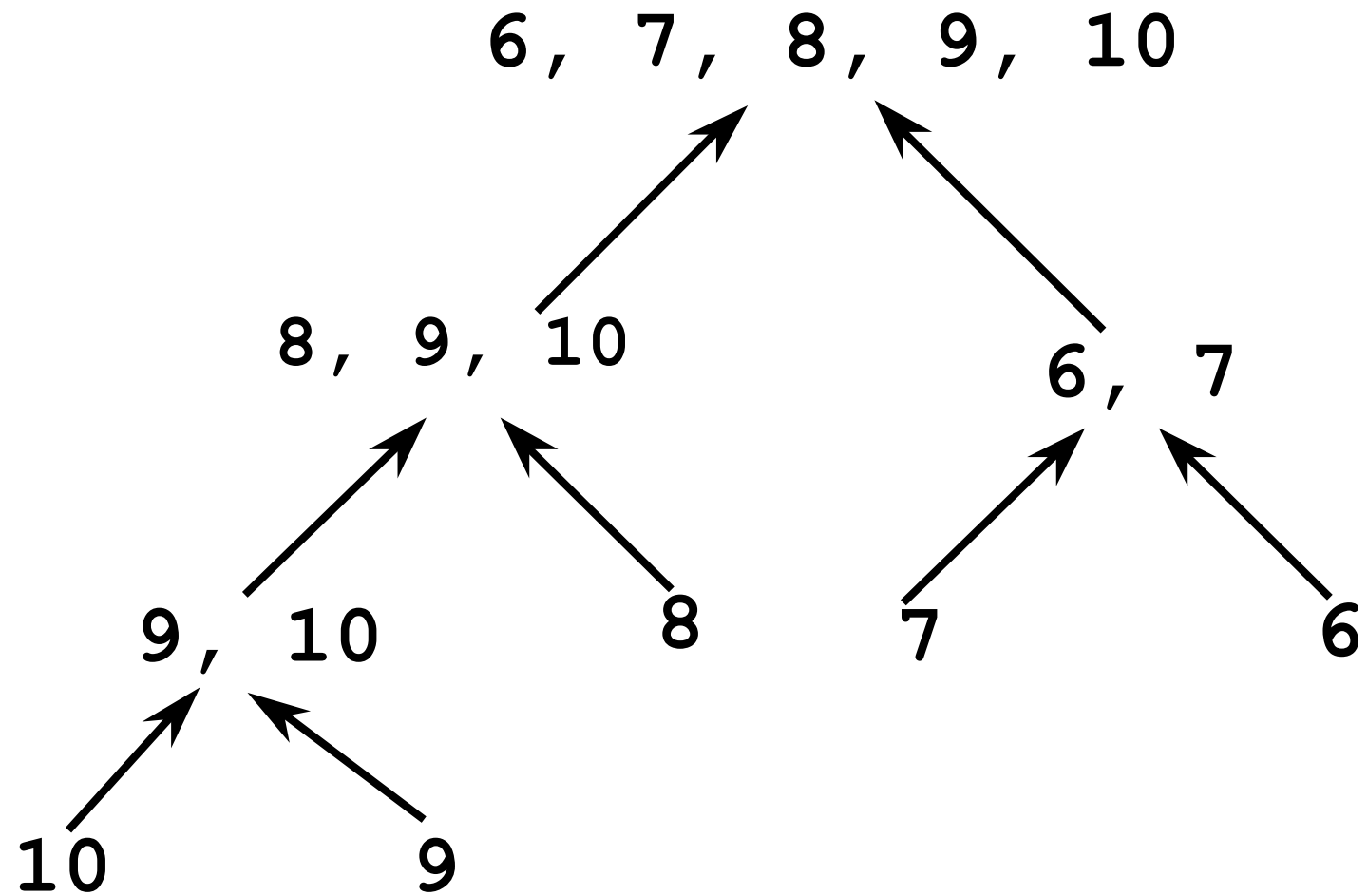
Összefésülésen alapuló rendezés (merge-sort)

Rendezzünk növekvő sorrendbe egy egész számokból álló sorozatot összefésüléssel!

Megoldás

Összefésülés: két rendezett sorozatból előállítunk egy harmadik növekvő sorrendű sorozatot.

Rendezés céljából: *az adott sorozatot két részre osztjuk*. Ezeket újból felosztjuk addig amíg a kapott rendezendő sorozat egyelemű; az egyelemű sorozatok rendezettek és megkezdődhet a tulajdonképpeni összefésülés.

Algoritmus Összefésül(bal, közép, jobb):

Minden $i = \text{bal}$, közép végezd el:

$a_i \leftarrow x_i$

vége(minden)

Minden $i = \text{közép}+1$, jobb végezd el:

$b_i \leftarrow x_i$

vége(minden)

$a_{\text{közép}+1} \leftarrow \text{végtelen}$

$b_{\text{jobb}+1} \leftarrow \text{végtelen}$

$i \leftarrow \text{bal}$

$j \leftarrow \text{közép}+1$

Minden $k = \text{bal}$, jobb végezd el:

Ha $a_i < b_j$ akkor

$x_k \leftarrow a_i: i \leftarrow i + 1$

különben

$x_k \leftarrow b_j: j \leftarrow j + 1$

vége(ha)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Algoritmus Rendez(bal, jobb):

Ha $bal < jobb$ akkor

közép $\leftarrow [(bal+jobb)/2]$

Rendez(bal, közép)

Rendez(közép+1, jobb)

Összefésül(bal, közép, jobb)

vége(ha)

Vége(algoritmus)

A hívó programegységben a **Rendez(1, n)** algoritmust hívjuk.

Gyorsrendezés (Quicksort)

*Fölhasználva a QuickSort algoritmust, rendezzünk növekvő sorrendbe **n** egész számot!*

Megoldás

A gyorsrendezés az **oszd meg és uralkodj** módszeren alapszik, mivel az eredeti sorozatot úgy rendezi, hogy **két rendezendő részsorozatra meg a köztük levő elemre** bontja.

A részsorozatok rendezése egymástól függetlenül történik.

A részeredmények összerakása hiányzik.

Megoldás

Előkészítünk két részsorozatot:

- az $x_1, \dots, x_{m-1}$ részsorozat elemei $<$ mint az $x_{m+1}, \dots, x_n$ tömb elemei
- Köztük található az $x_m >$ mint az $x_1, \dots, x_{m-1}$ részsorozat bármely eleme és $<$ mint az $x_{m+1}, \dots, x_n$ részsorozat összes eleme.

Strázsa (őrszem): az az elem, amely meghatározza a helyet ahol az adott tömb két részre oszlik.

Ennek a helynek a meghatározása kulcskérdés az algoritmus végrehajtása során.

A strázsa helye

Gyakran: az x_1 -et választjuk strázsának.

Elindulunk a tömb két szélső elemétől és *felcseréljük egymás közt azokat az elemeket,*

- amelyek *nagyobbak*, vagy egyenlők a strázsával (és a tömb első részében található) azokkal,
- amelyek *kisebbek* mint a strázsa (és a tömb második részében található).

Ahol ez a bejárás véget ér, ott fogjuk két részre osztani a tömböt.

Példa

8, 7, 6, 10, 4, 11, 2, 5, 9 a rendezendő sorozat

8, 7, 6, 10, 4, 11, 2, 5, **9**   (**8 < 9**)

8, 7, 6, 10, 4, 11, 2, **5**, 9   (**8 > 5**) $\Rightarrow$ **csere**

5, **7**, 6, 10, 4, 11, 2, **8**, 9   (**7 < 8**)

5, 7, **6**, 10, 4, 11, 2, **8**, 9   (**6 < 8**)

5, 7, 6, **10**, 4, 11, 2, **8**, 9   (**10 > 8**) $\Rightarrow$ **csere**

5, 7, 6, **8**, 4, 11, **2**, 10, 9   (**8 > 2**) $\Rightarrow$ **csere**

5, 7, 6, 2, **4**, 11, **8**, 10, 9   (**4 < 8**)

5, 7, 6, 2, 4, **11**, **8**, 10, 9   (**11 > 8**) $\Rightarrow$ **csere**

5, 7, 6, 2, 4, **8**, 11, 10, 9   **8** a *végleges* helyére került

Példa

a **8**-tól *balra* eső részsorozatban csak **8-nál kisebb** számok találhatók,
a **8**-tól *jobbra* eső részsorozatban csak **8-nál nagyobb** számok vannak.

(5, 7, 6, 2, 4), **8**, (11, 10, 9)

Ezt a két részsorozatot feldolgozzuk az előbbi módon. A bal részsorozat a következő átalakításokon megy át:

(**5**, 7, 6, 2, **4**) → (4, **7**, 6, 2, **5**) → (4, **5**, 6, **2**, 7) → (4, 2, **6**, **5**, 7) → (4, 2), **5**, (6, 7)
(**4**, **2**) → (2, 4),

(6, 7) marad változatlanul.

Az eredeti sorozat jobb részsorozata a következő lépések során rendeződik:

(**11**, 10, **9**) → (9, **10**, **11**) → (9, 10), **11**

Így az eredeti sorozat most:

2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Algoritmus QuickSort(bal, jobb):

Ha bal < jobb **akkor**

Feloszt(bal, jobb, m) *// meghatározzuk azt az m*

// helyet, ahol a sorozatot két részsorozatra bontjuk,

// miközben egy elem a végleges m helyére kerül

QuickSort(bal, m - 1)

QuickSort(m + 1, jobb)

vége(ha)

Vége(algoritmus)

Algoritmus Feloszt(bal, jobb, m):

strázsa $\leftarrow x_{\text{bal}}$

$i \leftarrow \text{bal} - 1$

$j \leftarrow \text{jobb} + 1$

Ismételd

Ismételd

$j \leftarrow j - 1$

// megkeressük azt a j -t amelyre $x_j > \text{strázsa}$

amедdig $x_j \leq \text{strázsa}$

Ismételd

$i \leftarrow i + 1$

// megkeressük azt az i -t amelyre $x_i < \text{strázsa}$

amедdig $x_i \geq \text{strázsa}$

Ha $i < j$ **akkor**

// felcseréljük ezt a két elemet

    felcserél(x_i , x_j)

vége(ha)

amедdig $i \geq j$

// ezeket addig végezzük, amíg i kisebb mint j

$m \leftarrow j$

Vége(algoritmus)

Feloszt másképp

- Minden lépésben *nyilvántartjuk annak a két elemnek az indexét, amelyeket össze kell hasonlítanunk.*
- Minden lépésben megváltozik a két index közül valamelyik, aszerint, hogy *jobbról haladunk balra*, vagy *balról jobbra*.
- *ii* és *jj* segítségével minden lépésben nyilvántartjuk, hogy melyik index fog nőni és melyik fog csökkenni.
- Kezdetben az első elemet hasonlítjuk azokkal, amelyek a sorozat végén találhatók jobbról balra haladva.
- A bal index (*i*) nem változik, és a jobb index (*j*) csökken $\Rightarrow ii \leftarrow 0$, és $jj \leftarrow -1$.
- Az első felcserélés után *i* nő és *j* rögzített $\Rightarrow ii \leftarrow 1$ és $jj \leftarrow 0$.
- Az összehasonlításokat addig folytatjuk míg *i* egyenlő lesz *j*-vel.
- Amikor $i = j$, az első elem az *i*-edik helyre került, amely egyben a végleges hely.

Algoritmus Feloszt_2(bal,jobb,i):

$i \leftarrow \text{bal}; j \leftarrow \text{jobb}$

$ii \leftarrow 0; jj \leftarrow -1$

Amíg $i < j$ végezd el:

Ha $x_i > x_j$ akkor

// ha az elemek nincsenek a megfelelő sorrendben

felcserél(x_i, x_j)

$id \leftarrow ii$

$ii \leftarrow -jj$

$jj \leftarrow -id$

vége(ha)

$i \leftarrow i + ii$

$j \leftarrow j + jj$

vége(amíg)

Vége(algoritmus)

Feloszt másképp (3. módszer)

Algoritmus Feloszt_3(bal, jobb, q):

// jobbról indulva a felosztással

$x \leftarrow A_{\text{bal}}$

// őrszem = A_{bal}

$i \leftarrow \text{bal}$

Minden $j = \text{bal} + 1$, jobb végezd el:

Ha $A_j \leq x$ akkor

$i \leftarrow i + 1$

felcserél(A_i , A_j)

vége(ha)

vége(minden)

felcserél(A_{bal} , A_i)

$q \leftarrow i$

Vége(algoritmus)

A gyorsrendezés egy véletlenített változata

- Egy másik ötlet: őrszemnek az $A[\text{bal..jobb}]$ résztömb egy ***véletlenszerűen választott*** elemét vesszük.
- Ez a módosítás biztosítja, hogy az $x = A_{\text{jobb}}$ őrszem ugyanolyan valószínűséggel lehet az $A[\text{bal..jobb}]$ résztömb bármelyik eleme.
- Mivel az őrszemet véletlenszerűen választjuk ki, a felosztás várhatóan jól kiegyensúlyozott lesz.
- A **Feloszt** és **Gyorsrendezés** eljárások kevésbé módosulnak: ***beépítjük két elem cseréjét az új felosztási eljárásba a felosztás előtt.***

Algoritmus Véletlen_Feloszt(bal, jobb, q):

$i \leftarrow \text{Véletlen}(\text{bal}, \text{jobb})$ // véletlenszám generálás

    felcserél(A_{jobb} , A_i)

    Véletlen_Feloszt(bal, jobb, q)

Vége(algoritmus)

Algoritmus Véletlen_Gyorsrendezés(bal, jobb, q):

    Ha $\text{bal} < \text{jobb}$ akkor

        Véletlen_Feloszt(bal, jobb, q)

        Véletlen_Gyorsrendezés(bal, q-1, q)

        Véletlen_Gyorsrendezés(q +1, jobb, q)

    vége(ha)

Vége(algoritmus)